

Psykologer inom barnhälsovården

Nationell målbeskrivning

Värdegrund

Alla barn har rätt till goda och trygga uppväxtvillkor.

Verksamhetsmål

Ur ett folkhälsoperspektiv främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa hos blivande föräldrar och familjer med barn i förskoleåldrarna.

Övergripande strategi

Verksamheten tillför övriga primärvården och samverkanspartners ett psykologiskt perspektiv på barnets och föräldraskapets utveckling. Verksamheten ansvarar vid behov för riktade insatser till målgruppen.

Arbetsätt

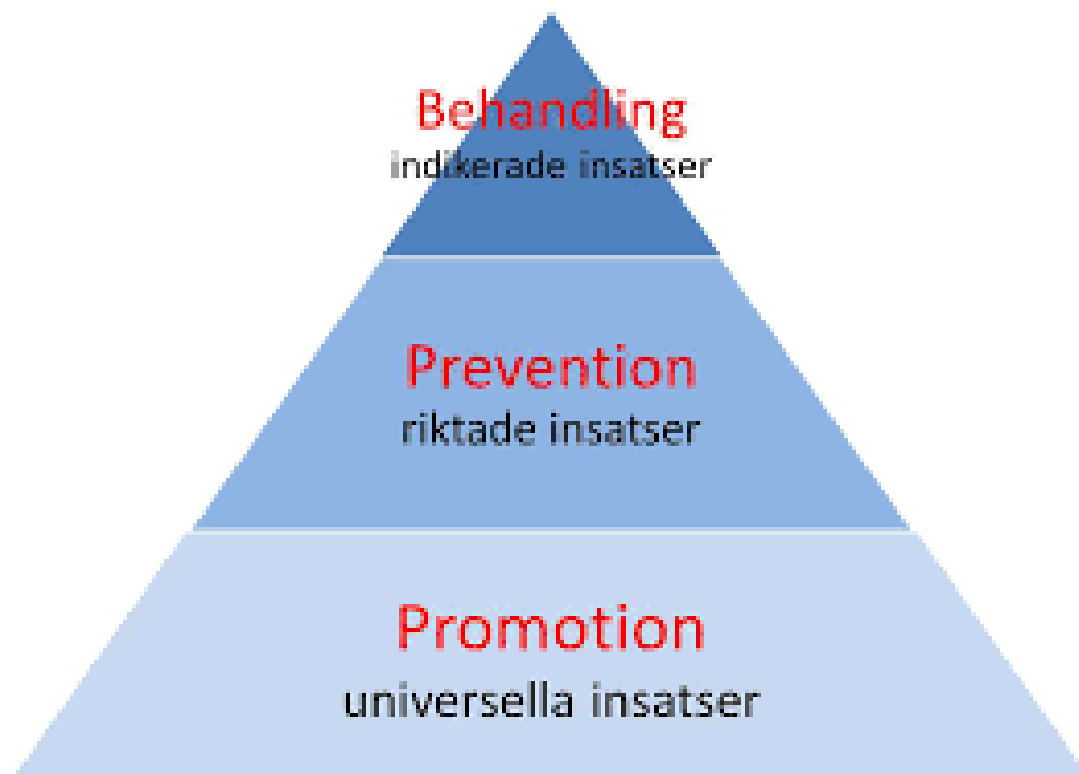
Utgångspunkt är ett salutogent förhållningssätt där skyddsfaktorer stärks genom hög tillgänglighet med tidiga och korta insatser.

Metod och inriktning ska vara i nära samklang med övrig MHV/BHV och stå för förebyggande insatser av psykologisk karaktär.

Arbetet karaktäriseras i hög grad av ett eklektiskt förhållningssätt d v s val av insats sker utifrån vad situationen kräver och i enlighet med vetenskap och väl beprövad erfarenhet.

Vad gör psykologen?

Insatspyramid

Promotion/universella insatser

Exempel:

- Konsultation
- Delta i team på BVC
- Föräldragrupper
- Delta i fortbildning
- Metodutveckling
- Samverka och samarbeten m övriga relevanta instanser
- Sprida psykologiska kunskap om föräldraskap, familjebildning och barns utveckling och behov

Vad gör psykologen?

Prevention, riktade insatser

- Delta i team på BVC kring enskilda ärenden
- Konsultation kring enskilda ärenden
- Riktat föräldrastöd i grupp
- Utökat individuellt föräldrastöd
- Deltar i samverkan kring barn och familjer m utökat behov
- Insatser till föräldrar som främjar samspelet barn-förälder

Indikerade insatser, behandling

- Erbjuder behandling och insatser vid lindrig och måttlig psykisk ohälsa under postpartumtiden (ex. nedstämdhet)
- Bedömning och behandling av upplevda svårigheter i samspelet
- Kartläggning och bedömning av barns utveckling och beteende
- Individuellt utformade insatser.
- Samverka med andra instanser så som barnmott., bup, hab, psykiatri, socialtjänst

Hur arbetar psykologen med föräldrastöd?

- Barnet i fokus, stärka relationen
- Stärka föräldraförmågan, empowerment
- Olika svårigheter, föräldraskapet och/eller föräldrarollen
- Regleringssvårigheter, kriser, bemötande, förhållningssätt, frågor, funderingar osv.
- Individuellt- anpassad insats till just den specifika förälder/barn konstellationen, efter dess specifika förutsättningar och behov
- Grupp – positivt att dela egna erfarenheter i grupp, att bli bekräftad och få dela egna svårigheter kan upplevas stärkande, bli hjälpt av att se att fler kämpar med liknande svårigheter, information till när ut till fler

Utvecklingsbedömning

När?

Vid misstanke om:

- Utvecklingsmässiga svårigheter, försenad utveckling, generellt eller inom visst område
- Neuropsykiatriska svårigheter, ESSENCE (Early Symptomatic Syndromes Eliciting Neurodevelopmental Clinical Examinations)
- Beteendeproblematik

Utvecklingsbedömning

Syfte?

- Ökad kunskap om barnet
- Identifiera svårigheter
- Bedöma behov av insatser
- Erbjuder insatser inom ramen för BHV verksamhet
- Remittera vidare

Vad gör psykologen?

- En utvecklingsbedömning kan exempelvis innehålla :

Föräldrasamtal, pedagogsamtal , inhämtande av information från BVC, logoped mfl., skattningsskalor, observation och testning

- Så att psykologen sen ska kunna :

Sammanfatta, bedöma, ge rekommendationer, skriva utlåtande, ge återkoppling med föräldrar och till förskolan samt remissvar till BVC

Vad kan psykologen göra för små barn med utvecklingsavvikelser?

- Bekräfta förälderns oro, stärka självförtroendet som förälder
- Följa barnets utveckling, återkommande bedömningar
- Ge råd om bemötande och förhållningssätt, stärka samspelet
- Stimulera utveckling och färdighetsträning, plats på förskola
- Rekommendera vidare remiss

Konsultation

- Mentalhälsokonsultation avsedd för BHV har sitt ursprung i USA, förgrundsperson är Gerald Kaplan, barnpsykiatriker och psykoanalytiker, (1963)
- Grundidén var att den psykologiska kompetensen som finns ska spridas till andra professioner och vårdgivare och därigenom nå fler i behov av insatser avseende psykisk ohälsa
- I Sverige blev modellen förankrad under 1980 talet.

Konsultation

Konsultationen syftar till att få:

- Tillfälle att reflektera över det egna arbetet
- Ökad kunskap
- Ökad skicklighet
- Bidra till att behålla ett professionellt arbetssätt
- Diskussion angående handläggning av enskilda ärenden

Psykisk ohälsa under postpartum tiden

Konsekvenser för barnet

Kort sikt

- Lägre / högre aktivitetsnivå
- Mer / mindre uppmärksamma (både på förälder och omvärld)
- Jollrar mindre (dvs mindre uttrycksfulla)
- Tittar bort mer
- Protesterar oftare / mer sällan

Lång sikt

Ökad risk för

- Sömn-, mat- och beteendeproblem vid 18 mån
- Svårare att lämna sin mamma
- Sämre kognitiv förmåga vid 5 års ålder
- Otrygg anknytning

Vad gör psykologen?

Bedömer psykisk ohälsa postpartum och försöker förstå om/hur den eventuellt påverkar föräldraförmågan och samspelet med barnet

- Insats - ger psykologisk samtalsbehandling ex. KBT, IPT, behandling av psykodynamisk kortidskaraktär
- Ger stöd via konsultationen till bvc-ssk, som erbjuder counsellingsamtal

Region Halland

Emma Almstedt, psykolog | Barnhälsovårdsenheten Halland | emma.almstedt@regionhalland.se